

«شرح مشکلات خاقانی - دفتر دوم (خارخار بند و زندان)»

مؤلف: عباس ماهیار

نوبت انتشار: سوم

محل نشر: کرج

ناشر: جام گل

سال انتشار: ۱۳۸۷

تعداد صفحات: ۱۷۳

منتقد:

دکتر محمدرضا ترکی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

معرفی اثر

این کتاب دفتر دوم از مجموعه شرح مشکلات خاقانی است. این جلد به شرح قصیده مشهور و مهم خاقانی مشهور به ترسائیه اختصاص دارد. مؤلف محترم به شیوایی ابیات دشوار قصیده را شرح کرده‌اند. پیشگفتار متن نیز از حیث اشمال بر شرح احوال خاقانی و سوانح زندگی او به ویژه گرفتار شدنش در زندان مفید است.

امتیازات شکلی و محتوایی

نمونه‌ها و نکات ظریفی در نوشته مؤلف دیده می‌شود. مثلاً در صفحه ۴۵ مبحث «۵۰۰ هجرت» و بحث در ذیل ناقوس در صفحه ۶۴ و همچنین بحث در مورد زبان سریانی در صفحه ۶۶ و بحث در مورد «نیسان» در تقویم یهود در ص ۱۲۸ و... که در آثار دیگران کمتر مشاهده شده است.

فهرست منابع استاد غنی است؛ البته جای شروخی مثل معموری و شرح خواجگی گیلانی در منابع خالی است. بخش یادداشتهای متن (صفحات ۱۳۹ به بعد) نشانه دقت و وسعت ارجاعات مؤلف محترم است.

اشکالات شکلی و محتوایی

۱- مؤلف محترم در توضیح مباحث وارد برخی نکات روشن و مشهور شده‌اند که بهتر بود از آنها پرهیز می‌شد. مثل شرح نسبتاً مبسوط زندگی حضرت یوسف (ع) در صفحه ۵۱ و مباحث صفحه ۵۶ و ۵۷.

۲- اینکه خاقانی پس از یافتن این تخلص از تخلص «حقایقی» چشم پوشیده (ص ۱) مطابق تحقیق نیست و چنانکه در آثار معاصران او آمده پیوسته او را به عنوان حقایقی خاقانی می‌شناخته‌اند.

۳- از صفحه ۳۰ معلوم می‌شود که مؤلف شرح بسیار مهم غنایی معموری را ندیده و آنچه نقل می‌کند از مقالات قزوینی است. بهتر بود از ارجاعات مستقیم استفاده می‌شد.

نتیجه گیری و پیشنهادها:

برخی مطالب روشن و مشهور در شرح ابیات می‌تواند حذف شود. حذف ذوقی برخی ابیات از هر قصیده به ساختار اثر در محور عمودی لطمه زده است، بهتر است این ابیات افزوده گردد.